

פרשת החודש תשפה – מטיף המוסר האילים שמשנה את החיים

1. **רש"י בראשית א,א:** לא היה צריך להתחיל את התורה אלא **בהחודש הזה לכם, שהיא מצווה ראשונה שנצטוו ישראל** [כעם, אבל מילה וגיד הנשה נאמרו ליחידים]. ומה טעם פתח בבראשית ... שאם יאמרו אומות העולם לישראל 'לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים', אומרים להם 'כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו.

יב,ב: החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה – **רש"י:** הראהו לבנה בחידושה ואמר לו: כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו: על חדש ניסן אמר לו: זה יהיה לך ראש לסדר מניין החדשים, שיהיה אייר קרוי שני וסיון שלישי. **ברטנורא:** הפסוק כפול 'החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה'. לכך נראה לפרש 'החודש' מלשון 'חידוש הלבנה'. ומה שאמר 'שהראהו לבנה בחידושה', דייק מלישנא ד'הזה' שהוא לשון הוראה באצבע. וכן אמרו במה שנתקשה משה, ראשי תיבות 'מנורה, שקלים, החדש' שבשלשתן כתוב מלת זה – 'זה מעשה המנורה', שהראהו מנורה של אש, 'זה יתנו' שהראהו כמין מטבע של אש.

מנין המצוות להרמב"ם: מצווה ראשונה ממצוות עשה, לידע שיש שם אלוה, שנאמר: אנוכי ה' אלוקיך. מצווה שנייה: לייחדו [להאמין שהוא אחד], שנאמר: ה' אלוקינו ה' אחד. מצווה שלישית: לאהבו, שנאמר: ואהבת את ה'. מצווה רביעית: ליראה ממנו, שנאמר: את ה' אלוקיך תירא. **ספר המצוות לרמב"ם, עשה קנג:** ציוונו יתברך לקדש חדשים ולחשב חדשים ושנים.

2. **אבן עזרא יב,א:** משה לא פירש איך נקבע השנים והחדשים ואם לא נמצא אביב מה נעשה. ויש לתמוה איך פירש כל דיני נגעי מצורע שהוא נוגע לאדם אחד ולא יעמוד בכל זמן והניח דבר המועדים שכל ישראל חייבים לשמרה בכל זמן? **זה לאות כי סמך על קריאת בית דין בכל דור ודור.**

כוזרי מאמר שלישי: כאשר אמר 'החדש הזה לכם ראש חדשים', האם רצה לומר חדשי המצרים שהיו ביניהם, או חדשי הכשדים שהיו עם אברהם באור כשדים, או חדשי השמש או חדשי הירח? ישיבנו הקראים [שאינם מאמינים בפרשנות התורה שבעל פה] תשובה מספקת על זה ואסכים לדעתם.

בני יששכר מאמר ד ברכת הלבנה בשם האריז"ל בפרי עץ חיים: מה שנוהגין לומר ג' פעמים 'שלום עליכם' אחר ברכת הלבנה, כי הקטרוג הראשון היה ע"י הלבנה שאמרה אי אפשר לשני מלכים וכו'. והנה בברכת הלבנה מברכין שתתמלא פגימת הלבנה ותהיה אור הלבנה כאור החמה ויהיה שלום.

3. **ליקוטי שיחות כו/62:** מצוות קידוש החודש היא ראשונה בעניינה: אף שגדר העולם הגשמי הוא היותו מורכב מזמן ומקום, אבל הזמן קודם למקום. משום שכל התהוות היא שינוי בעבר שקודם ההתהוות. כך שהמציאות הראשונה בעולם – שממנה מושפעים כל הנמצאים – היא זמן. הדברים מובנים בפשטות בעולמו של האדם, שקודם מגיע הזמן, יום מסוים, ואחרי זה כל פעולותיו ביום וחפצי העולם. לכן קידוש החודש היא מצווה **ראשונה**, משום שתחילה פועלים קדושה בממד הזמן, שהוא **התחלת המציאות** ואחרי זה באים מעשי האדם שמביאים את הקדושה אל מרחב המקום.

אבות ב: רבי טרפון אומר היום קצר, והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעה"ב דוחק. **תורת מנחם תשיב א/267:** נאמר 'ואברהם זקן בא בימים' ומבואר בזוהר על הפסוק, דבא בימים פירושו בא בימים שלמים, שהם הלבושים דתורה ומצוות. משום שהימים הם בחינת לבושים להלביש את נשמת האדם והם הם לבושי התורה ומצוות שעל ידם ממשיך עליו אחדותו ית'. **שבת שמיני שם:** ספירת העומר עניינה ספירת הימים והזמן, לבטא חשיבות ויוקר הזמן, שצריך לנצל הימים, הרגעים והשעות. שכן הקב"ה נותן לכל אדם זמן קצוב, כמ"ש "ימים יוצרו", שבו צריך למלא עבודתו ולהגיע לשלימות הנדרשת ממנו. לא נותנים רגע אחד פחות, אבל גם לא נותנים רגע יותר. וכיון שכן, הרי כאשר עובר רגע שלא נוצל כדבעי, אזי נחסר בכללות השלימות שצריך להגיע אליה. וזהו שאמר מורי וחמי אדמו"ר, שהשעון הוא מטיף מוסר אילם. הוא לא אומר מאומה, אבל כאשר מביטים איך שמחוגי השעון זזים בכל רגע, הרי זו הטפת-מוסר הטובה ביותר.

יבמות נב: 'את מספר ימיך אמלא' – אלו שנים שנקבעו לאדם בשעת לידתו, זכה משלימים לו, לא זכה פוחתין לו, דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: זכה מוסיפים לו (יותר משנותיו ו'אמלא' הוא לשון תוספת מעבר לקיבולת), לא זכה – פוחתים לו. אמרו לרבי עקיבא: הרי הוא אומר (אצל חזקיהו שעמד להתפלל) 'הווספתי על ימיך חמש עשרה שנה?' אמר להם: משלו הוסיפו לו ומתחילה רצו להפחית ממניין שניו.